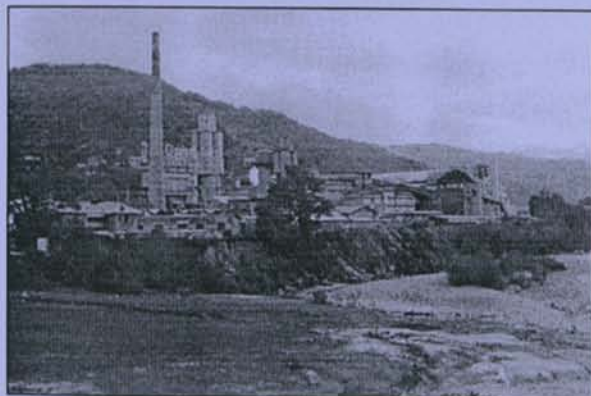

PRESOJA VPLIVOV NA OKOLJE KOT NAČRTOVALSKO ORODJE ZA VARSTVO OKOLJA

ZBORNIK
4. LETNEGA STROKOVNEGA SREČANJA
DRUŠTVA KRAJINSKIH ARHITEKTOV SLOVENIJE
december 1997

zbornik
4. letnega strokovnega srečanja
Društva krajinskih arhitektov Slovenije

izdalo
uredniški odbor

uredila in oblikovala

pokrovitelj

organizacijo srečanja in izdajo zbornika so omogočili tudi

**PRESOJA VPLIVOV NA OKOLJE KOT
NAČRTOVALSKO ORODJE ZA VARSTVO OKOLJA**

DRUŠTVO KRAJINSKIH ARHITEKTOV SLOVENIJE

mag. Jasna Koblar

asist.dr. Ana Kučan

prof.dr. Janez Marušič

mag. Marko Prem

Igor Vučer

Aleš Mlakar

Barbara Mlakar

**MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR
URAD RS ZA PROSTORSKO PLANIRANJE**

AREA - LINE d.o.o. Podjetje za prostorski, svetovalni in
gradbeni inženiring, Cerknica

ACER d.o.o. Krajinska arhitektura in varstvo okolja,
Novo mesto

IRGO Inštitut za rudarstvo, geotehnologijo in okolje,
Ljubljana

LUZ d.d. Ljubljanski urbanistični zavod, Ljubljana

POPULUS Podjetje za prostorski inženiring, Ljubljana

RC Razvojni center - planiranje d.o.o., Celje

ODPAD Zbiranje in predelava sekundarnih surovin in
trgovina d.o.o., Pivka

URBANISTIČNI INŠTITUT RS, Ljubljana

URBIS d.o.o. Urbanizem, arhitektura, projektiranje,
Maribor

zbornik je izšel v nakladi 230 izvodov
december 1997

Povzetek

Prispevki obravnavajo problematiko presoj vplivov na okolje z različnih vidikov. V sklopu splošnejših obravnav je presoja obdelana v luči etičnih načel varstva okolja in zdržnega razvoja, zakonitosti vključevanja javnosti, metodologije dela v posameznih korakih, aktualnega pravnega okvira, tujih izkušenj in trendov v prihodnje. Presoja je predstavljena kot instrument varstva okolja, ki nudi vrsto možnosti za okoljsko bolj sprejemljive odločitve. V sklopu izkušenj izbranih avtorjev so izpostavljeni konkretni problemi pri izdelavi študij vplivov na okolje in poročil o vplivih na okolje. Obravnavani so problemi opredeljevanja obsega osnovnih raziskav, zagotavljanja kakovosti izdelkov in nadzora nad njimi.

Abstract

The articles discuss problems in environmental impact assessment process from different point of view. In more general discussion several issues are pointed out: the role of ethic and sustainability principles, the characteristics of public participation process, methodologies in each step, actual legal framework, foreign experiences and future trends. Environmental impact assessment is presented as decision making tool with lot of opportunities for better decisions. In second complex the experiences on impact assessment studies and reports of selected authors are presented. They discuss the problems on range of baseline studies, on quality assurance and review process.

Ključne besede

varstvo okolja, presoje vplivov na okolje, dovoljevanje posegov v prostor, sodelovanje javnosti

Key words

environmental protection, environmental impact assessment, building permissions, public participation

UDK

504.06:711:349.44:659.4(082)

	VSEBINA
mag. Maja Simoneti Predgovor	
prof.dr. Janez Marušič Vgrajevanje etičnih načel v presoje vplivov na okolje	1
doc.dr. Drago Kos Javnost v postopkih PVO	11
mag. Jasna Koblar PVO in sistem soglasij	16
Zoran Stojič Sistematika vrednotenja vplivov na okolje	19
Andrej Uršič Okoljski pregled in določitev zatečenega stanja okolja v okviru priprave poročila o vplivih na okolje	23
Bransko Kontić Analiza zdravstvenega in okoljskega tveganja v okviru poročil o vplivih na okolje	30
Rob Verheem Some aspects of Dutch EIA	43
Igor Vučer Postopek presoje vplivov na okolje	48
mag. Barbara Likar Postopek vključevanja pVO pri izdelavi lokacijskih načrtov in investicijsko tehnične dokumentacije za graditev avtocest	56
mag. Jelka Hudoklin / Aleš Mlakar Pogled izdelovalcev poročil vplivov na okolje	60
Andreja Ogulin - Iskra / Andreja Šubic Vrednotenje funkcij gozda kot osnova za presojo vplivov posegov na gozd	68
Olga Urbanc - Berčič Vodno okolje in posegi v prostor	74
Katja Pobiljšaj Ali je presoja vplivov na okolje dovolj učinkovito orodje za varstvo narave?	78
Meta Povž, Daša Zabrc, Natalija Budihna Drtijščica - primer presoje vplivov gradnje AC na vodno okolje	81
Darinka Ignjatovič Poročilo o vplivih izgradnje igrišča za golf na Ptuj	93
Suzana Simič Ocene vplivov na okolje kot pripomoček pri odločanju o sprejemljivosti posegov v okolje	99

Maja Simoneti

PREDGOVOR

Pionirsko delo na področju presoj vplivov na okolje je bilo v slovenskem prostoru opravljeno v sedemdesetih letih, ko metoda dela še ni bila institucionalizirana v nobenem od prostorskih zakonskih dokumentov. Zato so zaslužni posamezniki, ki so se z načinom dela srečali v Združenih državah Amerike, kjer je izdelava presoj postala obvezna s sprejetjem National Environmental Policy Act leta 1970. Nastajati so pričele posamezne študije, ki so na osnovi nove metode vrednotile prostor v odvisnosti od načrtovanih posegov. Leta 1975 je bila ustanovljena skupina za evaluacijo posegov v prostor (SEPO) pri Inštitutu Jožef Stefan, ki je okoli sebe zbrala več desetih slovenskih strokovnjakov, ekspertov za posamezna področja in izdelovala presoje vplivov na okolje skoraj dve desetletji pred sprejetjem Zakona o varstvu okolja z ustreznimi podzakonskimi akti. SEPO je prvenstveno izdelovala presoje kot garancijo za kreditiranje velikih posegov v prostor. Ob svoji petnajstletnici so ugotavljali, da je eden bistvenih problemov njihovega strokovnega dela prepozno spoznanje o vplivih posega na okolje ter s tem povezane minimalne možnosti za pomembne spremembe načrtovanih posegov, predvsem v smislu izbora lokacije in manj v smislu prilagoditve tehnologije. Posamezniki iz tega kroga so proučevali metodo dela kot enega od instrumentov varovalnega planiranja in se zavzemali za njeno najširšo uporabo v zgodnejših fazah planiranja in v formalizirani obliki v sklepnem delu sprejemanja prostorske dokumentacije. Vedno znova so poudarjali tudi potrebo po institucionalizaciji načina dela, ki je eden od mehanizmov za boljši nadzor nad posegi v prostor.

Dokumenti, ki so institucionalizirali izdelavo Poročil o vplivih na okolje v devetdesetih letih so tako le nadaljevanje bogate strokovne prakse. Vendar pa je potrebno ugotoviti, da šele z njimi presoje vplivov na okolje prehajajo meje ožjega kroga strokovnjakov in izobraževalnih ustanov s prostorsko naravnanimi programi. Presoje vplivov na okolje končno tudi pri nas zadevajo širok krog posameznikov, od upravnih delavcev občin in države, prostorskih načrtovalcev in ekspertov s posameznih področij in predstavnikov investitorjev. Predvsem pa s Poročili o vplivih načrtovanega posega na okolje presoje odločilno prestopajo mejo strokovnega in se podajajo na polje srečevanja z laično javnostjo.

Razmah, ki smo mu priča na področju presoj vplivov na okolje sam na sebi kliče po oceni stanja. Strokovno srečanje, ki metodo dela obravnava tako s teoretičnih vidikov možnega razvoja in široke uporabe v prid varstva in razvoja okolja, kot s povsem praktičnega vidika izdelave poročil, je lahko koristno iz več vidikov. Predstavlja možnost za širjenje poznavanja presoj vplivov na okolje kot načrtovalske metode dela in razpravo o uprašanjih obsega osnovnih raziskav, zagotavljanja kakovosti izdelkov in nadzora nad izvajanjem okoljevarstvenih ukrepov. Predvsem pa srečanje formalno in strokovno vpletenih v izdelavo in proučevanje presoj vplivov na okolje ponuja možnost izmenjave izkušenj in širjenje znanja. Koliko in kakšnega izobraževanja potrebujemo, da se bomo vpleteni na različnih nivojih med sabo razumeli? Kdo je odgovoren za izvajanje okoljevarstvenih ukrepov, ki jih opredeli poročilo? Kako se bodo razporedile pristojnosti v postopku izdelave Poročil in predvsem kdaj? Kako zagotoviti laikom razumljivo vsebino poročil in ne iznakaziti njene strokovnosti ter kako sploh prenesti zavest o pomenu in dometu Poročila med laično javnost? Kakšne sposobnosti mora imeti izdelovalec presoj in kako oblikovati osnovno delovno skupino v majhnosti slovenskega prostora in pomanjkanju strokovnega kadra? Ta in podobna vprašanja, ki jih bodo udeleženci razpravljali na okrogli mizi in med odmori, predstavljajo korak na poti k redni izmenjavi izkušenj na tem dinamičnem področju dela, ki v svetu združuje strokovnjake najrazličnejših profilov, od prostorskih načrtovalcev do pravnikov, sociologov, antropologov, zdravnikov in ekologov. Srečanje se ne more primerjati s srečanji svetovne zveze (International Association for Impact Assessment), kjer se vsako leto zbere več sto udeležencev z vsega sveta. Je pa vsekakor del tega gibanja in po njem povzema predvsem eno pomembno sporočilo, da je pridobljeno znanje na tem področju potrebno brezkompromisno in dinamično izmenjevati, ker smo le tako lahko učinkovitejši v prizadevanju za boljše okoljevarstvene in prostorske rešitve.

M. Šmitcvet